

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β΄

Opening considerations

Greeting

1:1 Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ^v διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ·^w **2** Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Praise for deliverance

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, **4** ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ^x πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. **5** Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ^y Χριστοῦ περισσεύει^z καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. **6** Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν^a παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν **7** (καί, ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν)· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας,^b εἰδότες ὅτι ὥσπερ^c κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν^d ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν, ὑπὲρ δύναμιν,^e ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς^f καὶ τοῦ ζῆν. **9** Ἀλλὰ^g αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι^h τοὺς νεκρούς· **10** ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς, καὶ ῥύεται·ⁱ εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, **11** συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει· ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ, ὑπὲρ ὑμῶν.^k

^v ἰησοῦ χριστοῦ **f**³⁵ A [97%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 21 **ϕ**⁴⁶ **κ**B [3%] NU

^w ["In all Achaia"—Paul obviously intended that his letter have a wide distribution.]

^x ἐπὶ *rell* | ἐν C [20%] OC

^y τοῦ **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B, C [95%] RP, HF, CP, NU | --- [5%] OC, TR

^z περισσεύει *rell* | περισσεύει [1%] CP

^a αὐτῶν *rell* | αὐτοῦ [30%] | αὐτῶ [1%] | --- [1%]

^b καὶ σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν εἴτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας **f**³⁵ (90.6%)

RP, HF, OC, CP | ~ 1-13, 21-28, 14-20 (1%) TR | 3-28 B (1.2%) | ~ 1 2, 21 26, 3-20 **κ**A, C (4.7%) NU | 1-20 (0.5%) | 3-20 (0.8%) | ~ 1-2, 21-26, 3-9 **ϕ**⁴⁶ (0.3%) | four further variations (0.8%)

^c ὥσπερ **f**³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | ὡς **κ**A, B, C [3.5%] NU | οἱ [0.5%]

^d ἡμῖν **f**³⁵ (90.6%) RP, HF, OC, TR, CP | --- **κ**A, B, C (8.8%) NU | ὑμῖν (0.7%)

^e ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν **f**³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 231 **κ**A, B, C [5%] NU

^f ἡμᾶς *rell* | ὑμᾶς [1%] CP

^g ἀλλὰ *rell* | ἀλλ **κ**A, C [10%] CP

^h ἐγείροντι **f**³⁵ (**κ**)A, B, C [88%] RP, HF, OC, TR, CP, NU | ἐγείραντι **ϕ**⁴⁶ [11.5%] | ἐγίροντα [0.5%]

ⁱ καὶ ῥύεται **f**³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | 1 ῥύσεται **ϕ**⁴⁶ **κ**B, C [3%] NU | --- A [1%]

^j ὅτι **f**³⁵ **κ**A, C [93%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] | --- **ϕ**⁴⁶ B [7%]

^k ὑμῶν **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶ B [75%] RP, HF, CP | ἡμῶν **κ**A, C [25%] OC, TR, NU

A change of plans

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν· τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ¹ Θεοῦ,^m οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. **13** Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶⁿ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε **14** (καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους) ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου^o Ἰησοῦ.^p

15 Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν τὸ πρότερον^q (ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε),^r **16** καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν^s εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ'^t ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. **17** Τοῦτο οὖν βουλευόμενος,^u μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; Ἡ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ <ναί, ναί> καὶ τὸ <οὔ, οὔ>; **18** Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο^v <ναί> καὶ <οὔ,> **19** ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ^w Υἱός, Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς—δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου—οὐκ ἐγένετο <ναί> καὶ <οὔ.> Ἀλλά, <ναί> ἐν αὐτῷ γέγονεν, **20** ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι^x Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ^y <ναί>· καὶ ἐν αὐτῷ^z τὸ^a <ἀμήν>, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι'^b ἡμῶν. **21** Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν^c εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός, **22** ὁ^d καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα^e τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

The change explained

23 Ἐγὼ δέ, μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι, ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. **24** (Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ

¹ εἰλικρινεῖα **f**³⁵ [25%] | εἰλικρινεῖα [60%] RP, HF, OC, TR, CP | εἰλικρινεῖα [5%] | 1 του **ϕ**⁴⁶B [7%] NU | εἰλικρινεῖα του **κ**A, C [3%]

^m θεοῦ **f**³⁵ **κ**A, C [97%] RP, HF, OC, TR, CP | 1 καὶ **ϕ**⁴⁶ B [3%] [NU]

ⁿ καὶ **f**³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶**κ**A, B, C [4%] NU

^o κυρίου **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶v A, C [92%] RP, HF, OC, TR | 1 ἡμῶν **κ**B [8%] CP [NU]

^p Ἰησοῦ *rell* | 1 χριστοῦ [15%] CP

^q πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν το πρότερον **f**³⁵ (21.6%) | 1235 (2.3%) OC, TR | 123 **κ** (0.3%) | ~ 31245 (61.1%) RP, HF, CP | ~ 3125 (4%) | ~ 45123 (1.5%) | ~ 5123 A, B, C (7%) NU | ~ 5312 (1.7%) | two further variations (0.3%) (The only real question here is the position of ἐλθεῖν, before or after πρὸς ὑμᾶς—note that all the early MSS agree with **f**³⁵ about that.)

^r ἐχητε **f**³⁵ A [97%] RP, HF, OC, TR, CP | σχητε **κ**B, C [3%] NU

^s διελθεῖν **f**³⁵ (**κ**)B, C [85%] RP, HF, OC, TR, NU | ἐλθεῖν [13%] CP | ἀπελθεῖν A [2%]

^t ὑφ' *rell* | ἀφ' **ϕ**⁴⁶ [12%]

^u βουλευόμενος **f**³⁵ [80%] RP, HF, TR, CP | βουλομένος **ϕ**⁴⁶**κ**A, B, C [20%] OC, NU

^v ἐγενετο **f**³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | ἐστιν **ϕ**⁴⁶**κ**A, B, C [3%] NU

^w γὰρ τοῦ θεοῦ **f**³⁵ [90%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 231 **κ**A, B, C [4%] NU | ~ 213 **ϕ**⁴⁶ | 13 [0.5%] | long omission [5%]

^x ἐπαγγελίαι **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [80%] RP, HF, OC, TR, NU | 1 του A [20%] CP

^y το *rell* | τῷ **f**³⁵pt [10%] | --- **ϕ**⁴⁶ [0.5%]

^z καὶ ἐν αὐτῷ **f**³⁵ (90.8%) RP, HF, OC, TR, CP | καὶ δι αὐτοῦ **ϕ**⁴⁶ (1.3%) | διὸ καὶ δι αὐτοῦ **κ**A, B, C (6.7%) NU | three confluents (0.8%) | three other variants (0.5%)

^a το *rell* | τῷ **f**³⁵pt [10%] | --- **κ** [0.5%]

^b δι *rell* | --- C [10%]

^c ἡμᾶς σὺν ὑμῖν *rell* | ὑμᾶς 2 ἡμῖν C [5%] CP | 12 ἡμῖν [4%]

^d ο *rell* | --- **κ**A, C [10%]

^e ἀρραβῶνα *rell* | ἀραβῶνα **κ**A [10%] | ἀρραβῶνα [3%]

συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.) **2:1** Ἐκρίνα δὲ^f ἐμαυτῶ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν.^g **2** Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστὶν^h ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; **3** Καὶ ἔγραψα ὑμῖνⁱ τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ, ἐλθὼν, λύπη^j ἔχω^k ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν.

About the first letter

4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρῦων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. **5** Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ^l ἀπὸ μέρους (ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ) πάντας ὑμᾶς. **6** Ἰκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὐτῆ ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων, **7** ὥστε, τὸναντίον, μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μὴ πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος. **8** Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα· ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. **10** Ὡ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ·^m καὶ γὰρ ἐγώ, εἴ τι κεχάρισμαι ὧ,ⁿ κεχάρισμαι δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, **11** ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

An afterthought

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν Κυρίῳ, **13** οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ^o μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

We have a glorious ministry

A fragrance of life

2:14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. **15** Ὅτι Χριστοῦ εὐδωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ, ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις—**16** οἷς μὲν ὁσμῆ^p θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμῆ ζωῆς εἰς ζωὴν—καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός; **17** Οὐ

^f δε **F**³⁵ **NA,C** [98%] **RP,HF,OC,TR,CP** | γαρ **Ⲣ**⁴⁶**B** [2%] **NU**

^g εν λυπη προς υμας ελθειν **F**³⁵ **NA,B,C** [95%] **RP,HF,CP,NU** | ~ 51234 [3.5%] **TR** | ~ 12534 **Ⲣ**^{46v} [1.5%] **OC**

^h εστιν **F**³⁵ [99%] **RP,HF,OC,TR,CP** | --- **NA,B,C** [1%] **NU**

ⁱ υμιν **F**³⁵ [97%] **RP,HF,OC,TR,CP** | --- **Ⲣ**⁴⁶**NA,B,C** [3%] **NU**

^j λυπην **F**³⁵ **Ⲣ**⁴⁶**NA,B,C** (90.2%) **RP,HF,OC,TR,NU** | 1 επι 1 (5.5%) | 1 επι λυπη (3.8%) **CP?** | λυπη (0.5%)

^k εχω **F**³⁵ **C** [95%] **RP,HF,OC,TR** | σχω **Ⲣ**⁴⁶**NA,B** [5%] **CP,NU**

^l αλλα *rell* | αλλ [15%] **TR**

^m και εγω **F**³⁵ **C** [95%] **RP,HF,OC,TR,CP** | καγω **Ⲣ**⁴⁶**NA,B** [5%] **NU**

ⁿ ει τι κεχαρισμαι ω **F**³⁵ (83.7%) **RP,HF,OC,TR,CP** | 123 (9.8%) [this variant also omits the following κεχαρισμαι] | ~ 4312 (1.5%) | ~ ο 312 **Ⲣ**⁴⁶**NB** (1.5%) **NU** | ~ ο και χορισμαι 12 **A,C** (1.2%) | 12 και χαρισμαι 4 (0.8%) | three other variants (1.5%)

^o τω *rell* | το [11%] | του **Ⲭ** [1%]

^p οσμη **F**³⁵ [97%] **RP,HF,OC,TR,CP** | 1 εκ **Ⲣ**⁴⁶**NA,B,C** [3%] **NU** (Twice.)

γάρ ἐσμεν ὡς οἱ λοιποί,^q καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας,^r ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ κατενώπιον τοῦ^s Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

An aside

3:1 (Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; Εἰ^t μὴ χρῆζομεν,^u ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;^v **2** Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· **3** φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ, διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ Πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν λιθίναις ἀλλ' ^w ἐν πλαξίν καρδίαις^x σαρκίνοις.^y)

Competent ministers

4 Πεποιθήσιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· **5** οὐχ ὅτι ἱκανοὶ ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαι τι^z ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ—**6** ὅς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης· οὐ γράμματος, ἀλλὰ Πνεύματος, τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτένει,^a τὸ δὲ Πνεῦμα ζωοποιεῖ.

A greater glory

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου, ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη ἐν^b λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ—ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως^c διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ (τὴν καταργουμένην)—**8** πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ Πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; **9** Εἰ γὰρ ἡ^d διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει^e ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν^f δόξῃ. **10** Καὶ γὰρ οὐ^g δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, εἵνεκεν^h τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης—**11** εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα—**13** καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς,ⁱ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ,^j πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς

^q λοιποὶ f³⁵ P⁴⁶ (53.5%) RP, HF, OC, CP | πολλοὶ NA, B, C (46.2%) TR, NU | conflation (0.3%)

^r εἰλικρινείας f³⁵ [25%] | εἰλικρινείας (B) [58%] RP, HF, OC, TR, CP, NU | εἰλικρινείας C [15.5%] | εἰλικρινείας (P⁴⁶) NA [1.5%]

^s κατενώπιον τοῦ f³⁵ (89.6%) RP, HF, OC, TR, CP | 1 (4.7%) | κατεναντι P⁴⁶ NA, B, C (3.4%) NU | κατεναντι 2 (2%) | conflation (0.3%)

^t εἰ f³⁵ A [80%] RP, HF, OC, TR, CP | η P⁴⁶ NA, B, C [20%] NU

^u χρῆζομεν *rell* | χριζομεν [8%] | χρειζομεν [3%] | χριζωμεν [2%] | two other variants [1%]

^v συστατικῶν f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | --- P⁴⁶ NA, B, C [5%] NU

^w ἀλλ *rell* | ἀλλα OC, some TRs

^x καρδίαις f³⁵ NA, B, C [80%] RP, HF, OC, CP, NU | καρδίας [20%] TR

^y σαρκίνοις *rell* | σαρκικαῖς CP

^z ἱκανοὶ ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαι τι f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 125634 A [1.5%] | ~ 341256 (P⁴⁶) NA(B)(C) [3%] NU | two other variants

^a ἀποκτενεῖ f³⁵ P⁴⁶ NA, C [60%] RP, HF, CP | ἀποκτεννεῖ [35%] OC, NU | ἀποκτενεῖ B [5%] TR

^b ἐν f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | --- P⁴⁶ NA, B, C [3%] NU

^c μωυσεως f³⁵ [35%] CP | μωυσεως P⁴⁶ NA, B, C [55%] RP, HF, OC, NU | μωσεως A [10%] TR

^d η f³⁵ B [95.5%] RP, HF, OC, TR, CP | τη P⁴⁶ NA, C [3%] NU | --- [1.5%]

^e περισσευεῖ f³⁵ P⁴⁶ NA, B, C [96%] RP, HF, OC, TR, NU | περισσευσει [3%] CP | two other variants [1%]

^f ἐν f³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | --- P⁴⁶ NA, B, C [2%] NU

^g οὐ f³⁵ P⁴⁶ NA, B, C [95%] RP, HF, CP, NU | ουδε [5%] OC, TR

^h εινεκεν f³⁵ P⁴⁶ NA, B [43%] CP, NU | ενεκεν C [57%] RP, HF, OC, TR

ⁱ μωυσης f³⁵ NA, B, C [88%] RP, HF, OC, CP, NU | μωσης A [12%] TR

^j ἑαυτοῦ f³⁵ NA [90%] RP, HF, OC, TR, CP | αὐτοῦ A, B, C [10%] NU

Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. **14** Ἄλλ',^k ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν, ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον^l τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῆ ἀναγνώσει τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται. **15** Ἄλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα^m ἀναγινώσκεταιⁿ Μωσῆς,^o κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. **16** Ἡνίκα δ' ἂν^p ἐπιστρέψῃ^q πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. **17** Ὁ δὲ Κύριος τὸ Πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ^r ἐλευθερία. **18** Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος.

But it isn't easy

4:1 Διὰ τοῦτο, ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν.^s **2** Ἀλλά,^t ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτά τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργία μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῆ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες^u ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. **3** Εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον, **4** ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι αὐτοῖς^v τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.^w

5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν^x Κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν· **6** ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι^y ὡς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ^z Χριστοῦ. **7** Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἧ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν—**8** ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι· **9** διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· **10** πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου^a Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. **11** Αἰεὶ γὰρ ἡμεῖς, οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ

^k ἀλλ *rell* | ἀλλα B,NU | --- \mathfrak{P}^{46} has a long lacuna

^l σήμερον \mathfrak{f}^{35} [90%] RP, HF, OC, TR, CP | 1 ημερας \mathfrak{P}^{46} \aleph A, B, C [10%] NU

^m ηνικα \mathfrak{f}^{35} [95%] RP, HF, OC, TR, CP | 1 αν \aleph A, B, C [5%] NU | 1 εαν \mathfrak{P}^{46}

ⁿ αναγινωσκεται \mathfrak{f}^{35} [88%] RP, HF, OC, TR, CP | αναγινωσκηται A, C [10%] NU | αναγεινωσκηται \mathfrak{P}^{46} \aleph B | αναγινωσκητε [1%]

^o μωσης \mathfrak{f}^{35} A [40%] TR | μουσης \mathfrak{P}^{46} \aleph B, C [60%] RP, HF, OC, CP, NU

^p δ αν \mathfrak{f}^{35} B [96%] RP, HF, OC, TR, CP | δε εαν \mathfrak{P}^{46} \aleph A [1%] NU | δε C [2%] | δε 2 [1%]

^q επιστρεψη *rell* | επιστρεψει [18%]

^r εκει \mathfrak{f}^{35} [98%] RP, HF, OC, TR, CP | --- \mathfrak{P}^{46} \aleph A, B, C [2%] NU

^s εκκακουμεν \mathfrak{f}^{35} C [97%] RP, HF, OC, TR, CP | εγκκακουμεν \aleph A, B [2%] NU | ενκακουμεν \mathfrak{P}^{46} [1%]

^t ἀλλα *rell* | ἀλλ [20%] OC, TR

^u συνιστωντες \mathfrak{f}^{35} [94%] RP, HF, OC, TR, CP | συνιστανοντες \mathfrak{P}^{46} B [2.5%] NU | συνισταντες \aleph C [3%] | συνιστοντες [0.5%]

^v αυτοις \mathfrak{f}^{35} [97%] RP, HF, OC, TR, CP | --- \mathfrak{P}^{46} \aleph A, B, C [3%] NU

^w θεου \mathfrak{f}^{35} \mathfrak{P}^{46} \aleph A, B, C [78%] RP, HF, OC, TR, NU | 1 του αορατου [22%] CP

^x χριστον ιησουν \mathfrak{f}^{35} B [97%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 21 \mathfrak{P}^{46} \aleph A, C [3%] NU

^y λαμψαι \mathfrak{f}^{35} C [98.5%] RP, HF, OC, TR, CP | λαμψει \mathfrak{P}^{46} \aleph A, B [1.5%] NU

^z ιησου \mathfrak{f}^{35} \mathfrak{P}^{46} \aleph C [98.5%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] | --- A, B [0.5%] | ~ χριστου 1 [1%]

^a κυριου \mathfrak{f}^{35} [95%] RP, HF, OC, TR, CP | --- \mathfrak{P}^{46} \aleph A, B, C [5%] NU

Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. **12** Ὡστε, ὁ μὲν^b θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

Momentary affliction, eternal glory

13 Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, «Ἐπίστευσα· διὸ ἐλάλησα,» καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, **14** εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ^c Ἰησοῦ ἐγερεῖ^d καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.^e **15** Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν^f περισσεύσῃ^g εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν^h—ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται,ⁱ ἀλλ' ὁ ἔσωθεν^j ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα—**17** τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, **18** μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

We live by faith

5:1 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομῆν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν (οἰκίαν ἀχειροποίητον), αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. **2** Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες. **3** εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι^k οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. **4** Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι—ἐφ' ᾧ^l οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι· ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο Θεός, ὁ καὶ^m δοὺς ἡμῖν τὸν ἄρραβῶνα τοῦ Πνεύματος. **6** Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου **7**—διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους—**8** θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον. **9** Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα (εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες) εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. **10** Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηταιⁿ ἕκαστος τὰ διὰ^o τοῦ σώματος,

^b μὲν **f**³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶(**κ**)A, B, C [4%] NU

^c διὰ **f**³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | σὺν **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [4%] NU

^d ἐγερεῖ **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [87%] RP, HF, OC, TR, NU | ἐξεγερεῖ [13%] CP

^e ὑμῖν *rell* | ἡμῖν [15%]

^f εὐχαριστίαν *rell* | εὐχαριστίαν [13%]

^g περισσεύσῃ *rell* | περισσεύη [9%] | περισσεύσει [10%] | περισσεύει [2%]

^h ἐκκακοῦμεν **f**³⁵ C [98%] RP, HF, OC, TR, CP | ἐγκακοῦμεν (**ϕ**⁴⁶)**κ**B [2%] NU

ⁱ διαφθείρεται **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶**κ**B(C) [78%] RP, HF, OC, TR, CP, NU | φθείρεται [22%]

^j ἐσωθεν **f**³⁵ [85%] RP, HF, OC, TR | ἐσω [10%] CP | ἐσω ἡμῶν **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [4%] NU | 1 ἡμῶν [1%]

^k ἐνδυσάμενοι **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [99%] RP, HF, OC, TR, CP | ἐκδυσάμενοι D, NU | ἐκλυσάμενοι [0.5%]

^l ἐφ' ᾧ **f**³⁵ **κ**B, C [95%] RP, HF, OC, CP, NU | ἐπειδὴ [5%] TR (Just for the record, **f**³⁵ has ᾧ [no aspiration]—since the ἐφ indicates that the following vowel is aspirated, they were just saving ink, avoiding the redundancy.)

^m καὶ **f**³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [3%] NU

ⁿ κομίσηται *rell* | κομισθε [7%] CP | εκομισηται **κ** | κομησηται [15%]

^o διὰ *rell* | ἰδία **ϕ**⁴⁶ CP

πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν.^p **11** Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν.

Why Christ died

Θεῶ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. **12** Οὐ γὰρ^q πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ^r ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος^s ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους^t καὶ οὐ^u καρδία.

13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῶ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. **14** Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο· ὅτι εἰ^v εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. **15** καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ πάντων^w ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

We are Christ's ambassadors

16 Ὡστε, ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα—εἰ δὲ^x καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ^y νῦν οὐκέτι γινώσκομεν—**17** ὥστε, εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν· ἰδοῦ, γέγονεν καινὰ τὰ πάντα.^z **18** Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ^a Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, **19** ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων^b ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος^c ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν. Δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ· Καταλλάγητε τῷ Θεῷ. **21** Τὸν γὰρ^d μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα^e δικαιοσύνη Θεοῦ^f ἐν αὐτῷ.

6:1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ^g παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς, **2** λέγει γάρ· «Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι.» Ἴδού, νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος· ἰδοῦ, νῦν ἡμέρα σωτηρίας.

^p κακον **f**³⁵ **g**⁴⁶ **B** (94.2%) **RP, HF, OC, TR, CP** | φαυλον **g**^C,048 (4.7%) **NU** | four other variants (1.2%)

^q γαρ **f**³⁵ [97%] **RP, HF, OC, TR, CP** | --- **g**⁴⁶**g**^B,**C** [3%] **NU**

^r ἀλλα *rell* | ἀλλ [15%] **CP**

^s καυχηματος *rell* | καυχησεως **CP**

^t καυχωμενους *rell* | καυχομενους [17%]

^u ου **f**³⁵ **C** [95%] **RP, HF, OC, TR, CP** | ουκ [1%] | μη εν **g**⁴⁶**g**^B [4%] **NU**

^v ει **f**³⁵ **C** [50%] **RP, HF, OC, TR, CP** | --- **g**⁴⁶**g**^B [50%] **NU** (**OC** has small print.)

^w παντων **f**³⁵ [35%] | αυτων **g**⁴⁶**g**^B,**C** [55%] **RP, HF, OC, TR, CP, NU** | αυτων 1 [10%]

^x δε **f**³⁵ [98%] **RP, HF, OC, TR, CP** | --- **g**⁴⁶**g**^B [2%] **NU**

^y ἀλλα *rell* | 1 και **CP**

^z καινα τα παντα **f**³⁵ (56.3%) **RP, HF, OC, TR** | ~ 231 (40.6%) **CP** | 1 **g**⁴⁶**g**^B,**C**,048 (2.3%) **NU** | five other readings (0.8%)

^a ιησου **f**³⁵ [97%] **RP, HF, OC, TR, CP** | --- **g**⁴⁶**g**^B,**C** [3%] **NU**

^b καταλασσων *rell* | καταλασων **g** [20%] | καταλασων [1%] | καταλασπον [1%] | καταλασον [1%]

^c θεμενος **f**³⁵ [45%] **CP** | 1 εν **g**⁴⁶**g**^B,**C** [55%] **RP, HF, OC, TR, NU**

^d γαρ **f**³⁵ [97%] **RP, HF, OC, TR, CP** | --- **g**⁴⁶**g**^B,**C** [3%] **NU**

^e γενωμεθα **f**³⁵ **g**⁴⁶**g**^B,**C** [85%] **RP, HF, OC, CP, NU** | γινωμεθα [5%] **TR** | γενομεθα [10%]

^f δικαιοσυνη θεου *rell* | ~ 21 [11%]

^g και *rell* | --- [16%]

What it costs to be Christ's ambassadors

3 (Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῆ ἡ διακονία· **4** ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες^h ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι ἐν ὑπομονῇ πολλῇ—ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, **5** ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις· **6** ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, **7** ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν· **8** διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, **9** ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι· **10** ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.)

An aside

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται. **12** Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχχοις ὑμῶν. **13** Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν (ὡς τέκνοις λέγω), πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

Separation is a 'must'

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομία; Τίς δὲⁱ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; **15** Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῶ^j πρὸς Βελίαρ;^k ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου; **16** Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; Ὑμεῖς^l γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε^m ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι· «Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοιⁿ λαός.» **17** Διὸ «Ἐξέλθετε^o ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,» λέγει Κύριος, «καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· καγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς.» **18** Καί, «Ἔσομαι ὑμῖν εἰς Πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ^p μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ.» **7:1** Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρῶς ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην^q ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Titus, and the first letter

Introduction

7:2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. **3** Οὐ πρὸς κατακρίσιν^r λέγω, προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε, εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. **4** Πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς· πολλή

^h συνιστῶντες **f**³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | συνισταντες **ϕ**⁴⁶ **κ**C [2%] NU | συνιστανοντες B [2%] | συνιστοντες [1%]

ⁱ τις δε **f**³⁵ [93%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ η 1 **ϕ**⁴⁶ **κ**B, C [7%] NU

^j χριστω **f**³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | χριστου **ϕ**⁴⁶ **κ**B, C [2%] NU

^k βελιαρ *rell* | βελιαν [15%] | βελιαλ OC, CP

^l υμεις **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶ C [96%] RP, HF, OC, TR, CP | ημεις **κ**B [4%] NU

^m εστε **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶ C [93%] RP, HF, OC, TR, CP | εσμεν **κ**B [4%] NU | εσται [3%]

ⁿ μοι **f**³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | μου **ϕ**⁴⁶ **κ**B, C [2%] NU

^o εξελθετε **f**³⁵ [95%] RP, HF, TR, CP | εξελθατε **ϕ**⁴⁶ **κ**B, C [5%] OC, NU | εξελθαται **κ**

^p εσεσθε *rell* | εσεσθαι [11%]

^q αγιωσυνην *rell* | αγιωσυνην [11%] | αγιωσυνης **ϕ**⁴⁶

^r ου προς κατακρισιν **f**³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 231 **ϕ**⁴⁶ **κ**B, C [3%] NU

μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν. Πεπλήρωμαι τῆ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῆ χαρᾶ ἐπὶ πάσῃ τῆ θλίψει ἡμῶν.

Enter Titus

5 Καὶ γάρ, ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι—ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ Θεός,^s ἐν τῆ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῆ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῆ παρακλήσει ἣ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων^t ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με^u μᾶλλον χαρῆναι.

The effect of the first letter

8 Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῆ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι (εἰ καὶ μετεμελόμην), βλέπω γὰρ^v ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὄραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς. 9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν. Ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται,^w ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.^x

11 Ἴδου γὰρ αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς,^y πόσῃν κατειργάσατο^z ὑμῖν σπουδὴν—ἀλλὰ ἀπολογία, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλ' ^a ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ^b ἐκδίκησιν. Ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἄγνοους εἶναι ἐν^c τῷ πράγματι. 12 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν^d τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν^e τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' εἵνεκεν^f τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν^g πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 13 Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα.

Titus again

Ἐπὶ τῆ παρακλήσει ὑμῶν, περισσοτέρως δὲ^h μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῆ χαρᾶ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαιται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. 14 Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. 15 Καί, τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

^s ο θεος *rell* | --- CP

^t αναγγελλων *rell* | αναγγελων [6%] CP

^u με *rell* | --- [12%]

^v γαρ *f*³⁵ *κC* [99.5%] RP, HF, OC, TR, CP[NU] | --- (*ϕ*⁴⁶)B [0.5%]

^w κατεργάζεται *f*³⁵ [98.5%] RP, HF, OC, TR, CP | εργαζεται *ϕ*⁴⁶ *κB, C* [1.5%] NU

^x η δε του κοσμου λυπη θανατον κατεργάζεται *rell* | --- [14%] CP (A clear case of homoioteleuton.)

^y υμας *f*³⁵ [86%] RP, HF, OC, TR, CP | ημας [12%] | --- *ϕ*⁴⁶ *κB, C* [2%] NU

^z κατειργασατο *rell* | 1 εν C [18%] CP

^a αλλ *f*³⁵ [27%] | αλλα *ϕ*⁴⁶ *κA, B, C* [73%] RP, HF, OC, TR, CP, NU

^b αλλ *f*³⁵ [50%] TR | αλλα *ϕ*⁴⁶ *κA, B, C* [50%] RP, HF, OC, CP, NU

^c εν *f*³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | --- *κB, C* [4%] NU

^d εινεκεν *f*³⁵ [65%] RP, HF, OC, TR, CP | ενεκεν *κB, C* [35%] NU

^e εινεκεν *f*³⁵ [65%] RP, HF, OC, TR, CP | ενεκεν *κB, C* [35%] NU

^f εινεκεν *f*³⁵ [65%] RP, HF, OC, TR | ενεκεν *ϕ*⁴⁶ *κB, C* [35%] CP, NU

^g ημων *rell* | υμων *κ* [14%]

^h τη παρακλησει υμων περισσοτερωσ δε *f*³⁵ [75%] TR | 1234 [2%] | ~ 12534 [2%] | ~ 51234 [17%] RP, HF, OC, CP | ~ 512 ημων 4 *κB(C)* [3%] NU | 12 ημων 4 *ϕ*⁴⁶

The collection for the church in Jerusalem

The Macedonian example

8:1 Γνωρίζομενⁱ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, **2** ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἢ περισσεῖα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἢ κατὰ βάθους πτωχεῖα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον^j τῆς ἀπλότητος αὐτῶν. **3** Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ^k δύναμιν, αὐθαίρετοι, **4** μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους δέξασθαι ἡμᾶς^l **5**—καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ’ ἐαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ (καὶ ἡμῖν, διὰ θελήματος Θεοῦ), **6** εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ^m εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. **7** Ἄλλ’ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε—πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖνⁿ ἀγάπῃ—ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

Christ's example

8 Οὐ κατ’ ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων. **9** Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι’ ἡμᾶς^o ἐπτώχευσεν, πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεῖα πλουτήσητε. **10** Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι (τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλῃν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι). **11** νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε—ὅπως καθάπερ ἢ προθυμία τοῦ θέλῃν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι—ἐκ τοῦ ἔχειν **12** (εἰ γὰρ ἢ προθυμία πρόκειται, καθὼς ἐὰν^p ἔχη^q τις,^r εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὼς^s οὐκ ἔχει). **13** Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ^t θλίψις, **14** ἀλλ’ ἐξ ἰσότητος—ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα—ὅπως γένηται ἰσότης· **15** καθὼς γέγραπται· «Ὁ^u τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ^v τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν.»

When handling money, avoid criticism

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ διδόντι^w τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου· **17** ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος

ⁱ γνωρίζομεν *rell* | γνωρίζω [23%] OC | γνωρίζομεν [2%]

^j τον πλοῦτον **f**³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | το πλουτος **ϕ**⁴⁶ **κ**B, C [2%] NU

^k υπερ **f**³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | παρα **κ**B, C [2%] NU

^l δεξασθαι ημας **f**³⁵ [30%] CP, TR | --- **ϕ**⁴⁶ **κ**B, C [70%] RP, HF, OC, NU

^m επιτελεση *rell* | επιτελεσει [24%]

ⁿ υμων εν ημιν **f**³⁵ **κ**C [90%] RP, HF, OC, TR, CP | ημων εν υμιν (**ϕ**⁴⁶) **B** [7%] NU | 12 υμιν [1.5%] | two other variants

^o ημας **f**³⁵ **C** [40%] | υμας **ϕ**⁴⁶ **κ**B [60%] RP, HF, OC, TR, CP, NU

^p καθο εαν **f**³⁵ **B, C** [30%] RP, HF, OC, TR, CP, NU | καθο αν **κ** [3%] | καθ ο εαν [58%] | καθ ο αν [9%]

^q εχη *rell* | εχει [13%]

^r τις **f**³⁵ [90%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **κ**B, C [10%] NU

^s καθο *rell* | καθ ο [58%] [The meaning would appear to be virtually the same.]

^t δε **f**³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **κ**B, C [2%] NU

^u ο *rell* | ω [1%] CP

^v ο *rell* | ω [1%] CP | --- [39%]

^w διδοντι **f**³⁵ **κ**B(C)I [65%] RP, HF, OC, TR, CP | δοντι **ϕ**⁴⁶ [34%] NU | διδουντι [1%]

ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. **18** Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν οὗ ὃ^x ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· **19** οὐ μόνον δέ—ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ, τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ^y τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν ἡμῶν,^z **20** στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς^a μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν·

21 προνοούμενοι^b καλά, οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.

22 Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.^c **23** Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. **24** Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν (καὶ ἡμῶν καυχίσεως ὑπὲρ ὑμῶν) εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε^d εἰς^e πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

A little precaution

9:1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, περισσὸν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· **2** οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκευάζεται ἀπὸ πέρυσι, καὶ ὀ^f ἐξ^g ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. **3** Ἐπέμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι^h ἦτε **4**—μή πως, ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυρθῶμεν ἡμεῖς (ἵνα μὴ λέγωμενⁱ ὑμεῖς) ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχίσεως.^j **5** Ἀναγκαῖον οὖν ἠγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προκατηγγελημένην^k εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς^l πλεονεξίαν.

Kingdom economics

6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. **7** Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται^m τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. **8** Δυνατὸςⁿ δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν

^x ο *rell* | --- [1%] CP

^y αὐτου *f*³⁵ **κ** [92%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] | --- B, C [5%] | αὐτην [3%] | --- **ϕ**⁴⁶ has a long omission

^z ἡμων *f*³⁵ **κ**B, C [94%] RP, HF, OC, NU | υμων [6%] CP, TR | --- **ϕ**⁴⁶ has a long omission

^a ἡμας *rell* | υμας [15%]

^b προνοουμενοι *f*³⁵ (85.1%) RP, HF, OC, TR, CP | 1 γαρ C (5.5%) | προνοουμεν γαρ **ϕ**⁴⁶**κ**B (8.7%) NU | προνοουμεν (0.7%)

^c υμας *rell* | ημας [14%]

^d ενδειξασθε *f*³⁵ C [97.5%] RP, HF, OC, TR, CP | ενδεικνυμενοι B [1%] NU | ενδειξασθαι (**κ**) [1.5%]

^e εις *f*³⁵ **κ**B, C [95%] RP, HF, OC, CP, NU | και 1 [5%] TR

^f ο *f*³⁵ C [99%] RP, HF, OC, TR, CP | το **ϕ**⁴⁶**κ**B [1%] NU

^g εξ *f*³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [3%] NU

^h παρεσκευασμενοι *rell* | παρασκευασμενοι [20%] | παρασκευασαμενοι [3%]

ⁱ λεγωμεν *f*³⁵ **κ**B [93%] RP, HF, OC, TR, CP | λεγω **ϕ**⁴⁶C [1%] NU | λεγομεν [2%] | omit whole clause [4%] [homoioteleuton]

^j της καυχισεως *f*³⁵ (96.3%) RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶**κ**B, C (3.7%) NU

^k προκατηγγελημενην *f*³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | προεπηγγελημενην **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [3%] NU | κατηγγελημενην [1%]

^l ως *f*³⁵ **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [95%] RP, HF, OC, CP, NU | ωσπερ [4%] TR | --- [1%]

^m προαιρειται *f*³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | προρηται **κ**B, C [1%] NU | προειρηται [2%] | four other variants [2%]

ⁿ δυνατος *f*³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | δυνατει **ϕ**⁴⁶**κ**B, C [2%] NU

χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν—**9** καθὼς γέγραπται· «Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα»—**10** ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα^ο τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσαι,^ρ καὶ πληθῦναι^q τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ ἀύξεισαι^τ τὰ γενήματα^ς τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· **11** ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἣτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ. **12** Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας^ι ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ **13**—διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης, δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας—**14** καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.

15 Χάρις δὲ^υ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Paul's defense of his apostolic authority

Weapons of spiritual warfare

10:1 Αὐτὸς δὲ ἐγώ, Παῦλος, παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραότητος^ν καὶ ἐπιεικειᾶς τοῦ Χριστοῦ (ὅς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς). **2** Δέομαι δέ, τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινὰς τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. **3** Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, **4** τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας^ω ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων· **5** λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ· καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ· **6** καὶ ἐν ἐτοιμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

Paul is criticized

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ^χ ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς Χριστοῦ.^ν **8** Ἐάν τε^z γὰρ καὶ^α περισσώτερόν τι καυχῆσωμαι^β περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν (ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν^ς εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν), οὐκ αἰσχυνθήσομαι,

^ο σπερμα f³⁵ NC [99%] RP, HF, OC, TR, CP | σπορον P⁴⁶B [1%] NU

^ρ χορηγησαι f³⁵ (95%) RP, HF, OC, TR, CP | χορηγησει P⁴⁶KB, C, 048 (5%) NU (This form, and the next two, have usually been taken as Optative, but I understand them to be Aorist Infinitive.)

^q πληθυναι f³⁵ (95.5%) RP, HF, OC, TR, CP | πληθυνει P⁴⁶KB, 048 (4.5%) NU | πληθυνη C

^τ αυξησαι f³⁵ P⁴⁶ (95.8%) RP, HF, OC, TR, CP | αυξησει KB, C, 048 (4.2%) NU

^ς γεννηματα f³⁵ P⁴⁶KB, C [94%] RP, HF, OC, CP, NU | γεννηματα [6%] TR

^ι λειτουργιας *rell* | λειτουργιας C [2%] CP

^υ δε f³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | --- P⁴⁶KB, C [2%] NU

^ν πραοτητος f³⁵ C [98%] RP, HF, OC, TR, CP | πραοτητος KB [2%] NU

^ω στρατειας f³⁵ P⁴⁶ [77%] RP, HF, OC, TR, CP, NU | στρατιας KB, C [23%]

^χ αφ f³⁵ C [93%] RP, HF, OC, TR, CP | εφ P⁴⁶KB [7%] NU

^ν χριστου f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | --- P⁴⁶(K)B, C [5%] NU

^z τε f³⁵ K [96%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] | --- P⁴⁶B, C [4%]

^α και f³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | --- P⁴⁶KB, C [4%] NU

^β καυχισωμαι *rell* | καυχισομαι [15%]

^ς ημιν f³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | ημων [2%] | --- P⁴⁶KB, C [2%] NU

9 ἵνα^d μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 Ὅτι, «Αἶ μὲν ἐπιστολαί,»^e φησὶν, «βαρεῖται καὶ ἰσχυραί, ἢ δὲ παρουσία^f τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.» 11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

Proper limits for boasting

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ^g αὐτοί, ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν.^h 13 Ἡμεῖς δὲ οὐχίⁱ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ^j ἔχοντες, ἀξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν, 16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα^k ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι (οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι).

17 «Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.» 18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν,^l ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ'^m ὄν ὁ Κύριος συνίστησιν.

A godly jealousy

11:1 Ὅφελονⁿ ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνη·^o ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. 2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω,^p ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παραστήσαι τῷ Χριστῷ. 3 Φοβοῦμαι δὲ μή πως, ὡς ὁ ὄφις Εὐαν ἐξηπάτησεν^q ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτως φθαρῆ^r τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος^s τῆς εἰς τὸν Χριστόν. 4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε.^t

^d ἵνα *rell* | 1 δε [7%] CP

^e μὲν ἐπιστολαί **f**³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 21 **ϕ**^{46ν} **κ**B [2%] NU

^f παρουσία *rell* | παρησία CP

^g ἀλλὰ *rell* | ἀλλ [17%]

^h συνιοῦσιν **f**³⁵ (92.3%) RP, HF, OC, TR, CP | συνιωσιν (1.8%) | συνιασιν **ϕ**⁴⁶ (4.7%) NU | συνισασιν **κ** (0.5%) | συνιασιν B | --- (0.5%)

ⁱ οὐχί **f**³⁵ [85%] RP, HF, OC, TR, CP | οὐκ **ϕ**⁴⁶ **κ**B [15%] NU

^j δε *rell* | --- [25%]

^k ὑπερέκεινα *rell* | ὑπερεπεκεινα [5%] CP

^l συνιστῶν **f**³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | συνιστανῶν **ϕ**⁴⁶ **κ**B [5%] NU

^m ἀλλ *rell* | ἀλλὰ **ϕ**⁴⁶ **κ**B, NU

ⁿ ὄφελον *rell* | ὠφελον [25%]

^o τῇ ἀφροσύνη **f**³⁵ [94%] RP, HF, OC, TR, CP | τῇ ἀφροσύνης **ϕ**⁴⁶ **κ**B [2%] NU | τῇ 2 [3%] | three other variants [1%]

^p θεοῦ ζήλω **f**³⁵ **κ**B [95%] RP, HF, OC, TR, NU | ~ 21 [5%] CP

^q εὐαν ἐξηπάτησεν **f**³⁵ [94%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 21 (**κ**)B [6%] NU

^r οὕτως φθαρῆ **f**^{35pt} (62.8%) RP, CP | οὕτω 2 **f**^{35pt} (24.2%) HF, OC, TR | 1 φθαρεῖ (8.9%) | οὕτω φθαρεῖ (2.2%) | 2 **ϕ**⁴⁶ **κ**B (2%) NU (Note that the final *sigma* was by no means always dropped before a consonant.)

^s ἀπλοτητος **f**³⁵ (95%) RP, HF, OC, TR, CP | 1 καὶ τῆς ἀγνωστῆτος **ϕ**⁴⁶ **κ**B (5%) [NU]

^t ἠνείχεσθε **f**³⁵ [53%] RP, TR | ἀνείχεσθε **κ** [41%] HF, OC, CP | ἀνεχεσθε **ϕ**⁴⁶ **κ**B [1%] NU | ἀνείχεσθαι [4%] | five other variants [1%]

Paul ministered without charge

5 Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναί τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. **6** Εἰ δὲ καὶ ιδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῆ γνώσει—ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες^u ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. **7** Ἡ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἑαυτὸν^v ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; **8** Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, **9** καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησα οὐδενός^w· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν^x οἱ ἀδελφοί, ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας. Καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἑμαυτὸν^y ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.

Exposing deceivers

10 Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί· ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. **11** Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ Θεὸς οἶδεν. **12** Ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελότων ἀφορμῆν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. **13** Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. **14** Καὶ οὐ θαυμαστόν,^z αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. **15** Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

A little 'necessary' boasting

16 Πάλιν λέγω, μὴ τίς με δόξη ἄφρονα εἶναι. Εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι^a καυχῆσωμαι. **17** Ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον,^b ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. **18** Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν^c σάρκα, κἀγὼ καυχῆσομαι **19** (ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.). **20** Ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον^d δαίρει.^e **21** Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθηθήσαμεν.^f

Ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω), τολμῶ κἀγώ. **22** Ἑβραῖοί εἰσιν; Κἀγώ. Ἰσραηλιταὶ εἰσιν; Κἀγώ. Σπέρμα Ἀβραάμ^g εἰσιν; Κἀγώ. **23** Διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; (παραφρονῶν λαλῶ) Ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς υπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως,^h ἐν θανάτοις πολλάκις **24**—ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις

^u φανερωθέντες **f**³⁵ (95.5%) RP, HF, OC, TR, CP | φανερωσαντες **κ**B (3.9%) NU | two other variants (0.5%) | part of a longer omission **Ϟ**⁴⁶

^v εαυτον **f**³⁵ [22%] CP | εμαυτον **Ϟ**⁴⁶**κ**B, C [78%] RP, HF, OC, TR, NU

^w ουδενος **f**³⁵ **Ϟ**⁴⁶ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | ουθενος **κ**B [3%] NU

^x προσανεπληρωσαν *rell* | πρωσανεπληρωσαν CP

^y υμιν εμαυτον **f**³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 21 (**Ϟ**⁴⁶)**κ**B [3%] NU | 2 [1%]

^z θαυμαστον **f**³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | θαυμα **Ϟ**⁴⁶**κ**B [4%] NU

^a καγω μικρον τι **f**³⁵ **Ϟ**⁴⁶**κ**B [90%] RP, HF, OC, CP, NU | ~ 231 [7%] TR | ~ 132 [3%]

^b λαλω κατα κυριον **f**³⁵ [94%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 231 **Ϟ**⁴⁶**κ**B [6%] NU

^c την **f**³⁵ B [82%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **Ϟ**⁴⁶**κ** [18%] NU

^d υμας εις προσωπον **f**³⁵ [94%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 231 **Ϟ**⁴⁶**κ**B, I [6%] NU

^e δαιρει **f**³⁵ [40%] CP | δερει **Ϟ**⁴⁶(**κ**)B [60%] RP, HF, OC, TR, NU

^f ησθηθησαμεν **f**³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | ησθηνηκαμεν **Ϟ**⁴⁶**κ**B [2%] NU

^g αβρααμ **f**³⁵ [40%] | αβρααμ [60%] RP, HF, OC, TR, CP, NU

^h εν πληγαις υπερβαλλοντως εν φυλακαις περισσοτερωσ **f**³⁵ (95.7%) RP, HF, OC, TR, CP | ~ 456123 **Ϟ**⁴⁶B (2.2%) NU | ~ 126453 **κ** (0.5%) | long omissions (1.5%) | one other variant

τεσσαράκονταⁱ παρὰ μίαν ἔλαβον· **25** τρις ἐρραβδίσθη·^j ἅπαξ ἐλιθάσθη· τρις ἐναυάγησα (νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα)—**26** ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἔθνων, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσση, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· **27** ἐν^k κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι—**28** χωρὶς τῶν παρεκτός, ἢ ἐπισύστασις^l μου^m ἢ καθ' ἡμέραν,ⁿ ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. **29** Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

When I am weak, then I am strong

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι. **31** Ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου^o Ἰησοῦ Χριστοῦ^p οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. **32** Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα^q τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν,^r πιάσαι με θέλων·^s **33** καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθη διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

A visit to the third heaven

12:1 Καυχᾶσθαι δὴ^t οὐ συμφέρει μοι.^u Ἐλεύσομαι γὰρ^v εἰς ὄπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. **2** Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων—εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν—ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. **3** Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον—εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς^w τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν—**4** ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν Παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. **5** Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχῆσομαι, ὑπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.^x **6** Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει τι^y ἐξ ἐμοῦ.

ⁱ τεσσαρακοντα f³⁵ [99%] RP, HF, OC, TR, CP | τεσσερακοντα P⁴⁶ NB [1%] NU

^j ερραβδισθη f³⁵ [45%] OC | εραβδισθη [55%] RP, HF, TR, CP, NU

^k εν f³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | --- P⁴⁶ NB [2%] NU

^l επισυστασις f³⁵ [87%] RP, HF, OC, TR, CP | επιστασις P⁴⁶ NB [3%] NU | υποστασις [10%]

^m μου f³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | μοι P⁴⁶ NB [2%] NU

ⁿ καθ' ἡμεραν *rell* | καθημέραν f³⁵ [20%] (I include this for the record, and so as not to lose sight of it, but since there is evidently no difference in meaning, I stay with the conventional pointing.)

^o κυριου f³⁵ P⁴⁶ NB [60%] RP, HF, CP, NU | 1 ημων [40%] OC, TR

^p χριστου f³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | --- NB [4%] NU

^q ἀρετα *rell* | ἀρετα NU

^r δαμασκηνων πολιν f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 21 NB [3%] NU

^s θελων f³⁵ N [99.5%] RP, HF, OC, TR, CP | --- B [0.5%] NU

^t δη f³⁵ [62%] RP, HF, OC, TR, CP | δει P⁴⁶ B [37%] NU | δε N [1%]

^u συμφερει μοι f³⁵ (96.5%) RP, HF, OC, TR, CP | συμφερον μεν P⁴⁶ NB (2.3%) NU | συμφερον 2 (0.5%) | three other variants (0.7%)

^v γαρ f³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | δε P⁴⁶ N [2%] NU | δε και B

^w εκτος f³⁵ N [99.5%] RP, HF, OC, TR, CP | χωρις P⁴⁶ B [0.5%] NU

^x μου f³⁵ N [98.5%] RP, HF, OC, TR, CP | --- P⁴⁶ B [1.5%] NU

^y τι f³⁵ P⁴⁶ [98%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] | --- NB, I [2%]

The 'thorn in the flesh'

7 Καὶ τῆ ὑπερβολῆ τῶν ἀποκαλύψεων,^z ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι,^a ἐδόθη μοι σκόλοψ τῆ σαρκί, ἄγγελος Σατᾶν^b ἵνα με κολαφίζῃ—ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. 8 Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῆ ἀπ' ἐμοῦ. 9 Καὶ εἶρηκέν μοι, «Ἄρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, ἢ γὰρ δύναμίς μου^c ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται.»^d Ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ^e ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. 10 Διό, εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν^f στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ. Ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατὸς εἰμι.

Apostolic signs were produced

11 Γέγονα ἄφρων καυχώμενος·^g ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὄφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι, οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι. 12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη^h ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοιςⁱ καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν. 13 Τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἠττήθητε,^j ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; Χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

Still not burdening

14 Ἴδού, τρίτον^k ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω^l ὑμῶν.^m Οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ'ⁿ ὑμᾶς—οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλ'^o οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. 15 Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ^p περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν,^q ἤττον^r ἀγαπῶμαι. 16 ᾿Εστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς, ἀλλ'^s ὑπάρχων πανοῦργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. 17 Μὴ τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 Παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν—μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν, οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;

^z ἀποκαλύψεων **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | 1 διο **κ**A, B [2%] NU

^a υπεραίρωμαι **f**³⁵ **κ** [50%] RP, HF, OC, TR, CP, NU | υπεραίρομεν **ϕ**⁴⁶ [44%] | υπεραίρομαι [4%] | υπερερωμαι A, B [2%] | two other variants

^b σαταν **f**³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | σατανα **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [2%] NU

^c μου **f**³⁵ [98.5%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**^{46v} **κ**A, B [1.5%] NU

^d τελειοῦται **f**³⁵ [98.5%] RP, HF, OC, TR, CP | τελειται **κ**B [1%] NU | τελειτε A [0.5%]

^e επισκηνώση *rell* | επισκηνώσει [18%] | two other variants

^f ἐν **f**³⁵ A [98%] RP, HF, OC, TR, CP | καὶ **ϕ**⁴⁶ **κ**B [1.5%] NU | καὶ 1 [0.5%]

^g καυχώμενος **f**³⁵ (83.9%) RP, HF, OC, TR, CP | καυχόμενος (5.7%) | --- **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B (10.4%) NU

^h κατειργάσθη *rell* | κατειργασται CP

ⁱ ἐν σημείοις **f**³⁵ (92%) RP, HF, OC, TR, CP | 2 τε **ϕ**⁴⁶ **κ**(B) (4.5%) NU | 2 A (2.3%) | καὶ 12 (0.5%) | καὶ 2 (0.5%) | one other variant

^j ἠττήθητε **f**³⁵ A [85%] RP, HF, OC, TR, CP | ἠτγηθητε [13%] | ἠσσωθητε **ϕ**⁴⁶ **κ**B [1%] NU | four other variants [1%]

^k τρίτον **f**³⁵ [75%] RP, HF, OC, TR | 1 τουτου **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [25%] CP, NU

^l καταναρκήσω *rell* | κατεναρκησα CP

^m ὑμῶν **f**³⁵ [87%] RP, HF, OC, TR, CP | ὑμιν [7%] | ὑμας [3.5%] | --- **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [2.5%] NU

ⁿ ἀλλ' **f**³⁵ [45%] TR | ἀλλα **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B, C [55%] RP, HF, OC, CP, NU

^o ἀλλ' *rell* | ἀλλα **ϕ**⁴⁶ **κ**A [3%] NU

^p καὶ **f**³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [1.5%] NU | two other variants

^q ἀγαπῶν **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶ B [95%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] | ἀγαπῶ **κ**A [5%]

^r ἠττον **f**³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | ἠσσον **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [3%] NU

^s ἀλλ' *rell* | ἀλλα **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [10%] NU

A little veiled threatening

19 Πάλιν[†] δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; Κατενώπιον τοῦ^υ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ, λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. **20** Φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὔρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὔρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε—μή πως ἔρις,^ν ζῆλοι,^ω θυμοί, ἐριθειαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι—**21** μὴ πάλιν ἐλθόντα με^χ ταπεινώσῃ^ν ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενήθσω πολλοὺς τῶν προημάρτηκόντων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαν.

I will not spare

13:1 Τρίτον^z τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. «Ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.» **2** Προεῖρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν γράφω^α τοῖς προημάρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν· ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι, **3** ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ—ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ^β ἐν ὑμῖν **4** (καὶ γὰρ εἰ^ε ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ). Καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησομεθα^δ σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

Examine yourselves

5 Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει· ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. Ἡ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν,^ε—εἰ μήτι[†] ἀδόκιμοί ἐστε. **6** Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.

7 Εὐχομαι^ε δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν·^h οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε[†] (ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὄμεν). **8** Οὐ γὰρ δυνάμεθα τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. **9** Χαίρομεν γὰρ^κ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε. Τοῦτο δὲ[†] καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν

[†] παλιν **f**³⁵ (96%) RP, HF, OC, TR, CP | παλαι **κ**(A)B (3.8%) NU | ου παλαι **ϕ**⁴⁶ (alone)

^υ κατενωπιον του **f**³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | κατεναντι **ϕ**⁴⁶**κ**A, B [3%] NU

^ν ερις **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶**κ**A [45%] CP, NU | ερεις B [55%] RP, HF, OC, TR

^ω ζηλοι **f**³⁵ **κ** [98%] RP, HF, OC, TR, CP | ζηλος **ϕ**⁴⁶A, B [2%] NU

^χ ελθοντα με **f**³⁵ (97.8%) RP, HF, OC, TR, CP | ελθοντος μου **ϕ**⁴⁶**κ**A, B (2.2%) NU

^ν ταπεινωση **f**³⁵ (46.5%) OC, TR | ταπεινωσει (49.2%) RP, HF, CP | 1 με **κ**A (0.5%) | ταπεινωσει με **ϕ**⁴⁶B (3.8%) NU

^z τριτον **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶**κ**B [85%] RP, HF, OC, TR, NU | ιδου 1 A [15%] CP

^α γραφω **f**³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶**κ**A, B, I [3%] NU

^β δυνατει *rell* | δυναται [1%] CP | αδυνατει [5%] | δυνατοι [2%] | two other variants

^ε ει **f**³⁵ A [92%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **κ**B [8%] NU

^δ ζησομεθα **f**³⁵ [92%] RP, HF, OC, TR, CP | ζησομεν **κ**A, B [4%] NU | ζησωμεν [2%] | ζησωμεθα [2%] | ζων **ϕ**⁴⁶

^ε εστιν **f**³⁵ **κ**A [99%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶B [1%] NU

[†] μητι **f**³⁵ **ϕ**⁴⁶**κ**A, B [95%] RP, HF, OC, TR, NU | 1 αρα [5%] CP

^ε ευχομαι **f**³⁵ [91%] RP, HF, OC, TR, CP | ευχουμεθα **ϕ**⁴⁶**κ**A, B [9%] NU

^h κακον μηδεν *rell* | ~ 21 [18%]

[†] ποιητε *rell* | ποιειτε **κ** [11%] | ποιειται [2%] | ποιηται [1%]

[†] αλλ *rell* | αλλα **ϕ**⁴⁶**κ** [1%] NU | omit clause [8%]

^κ γαρ *rell* | --- [15%]

[†] δε **f**³⁵ [94%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶**κ**A, B [6%] NU

κατάρτισιν.^m **10** Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι,ⁿ κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέν μοι ὁ Κύριος,^o εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

Conclusion

13:11 Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε· καταρτίζεσθε· παρακαλεῖσθε· τὸ αὐτὸ φρονεῖτε· εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς^p εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. **12** Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι.^q **13** Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. **14** Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν^r Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.^{s,t}

^m καταρτισιν *rell* | καταρτησιν [30%] CP

ⁿ χρησωμαι *rell* | χρησομαι [15%]

^o εδωκεν μοι ο κυριος **f**³⁵ [94%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 3412 **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [6%] NU

^p της **f**³⁵ [30%] CP | --- **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [70%] RP, HF, OC, TR, NU

^q αγιω φιληματι **f**³⁵ **κ**B [80%] RP, HF, OC, TR, NU | ~ 21 **ϕ**⁴⁶ A [20%] CP

^r ημων **f**³⁵ [40%] | --- **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [60%] RP, HF, OC, TR, CP, NU

^s αμην **f**³⁵ [92%] RP, HF, OC, TR, CP | --- **ϕ**⁴⁶ **κ**A, B [8%] NU

^t The citation of **f**³⁵ is based on the following thirty-six MSS—18, 35, 141, 201, 204, 328, 386, 432, 444, 757, 824, 928, 986, 1072, 1075, 1100, 1249, 1482, 1503, 1548, 1617, 1637, 1652, 1725, 1740, 1855, 1864, 1865, 1892, 1897, 2352, 2431, 2466, 2554, 2587 and 2723—all of which I collated myself. 2554 is a ‘perfect’ representative of **f**³⁵ in 2 Corinthians, as it stands, as were the exemplars of 1865 and 2723. For a book this size the uniformity is impressive. Since these MSS come from all over the Mediterranean world (Sinai, Jerusalem, Aegean, Patmos, Constantinople, Bucharest, Trikala, Meteora, Athens, Mt. Athos [seven different monasteries], Grottaferrata, Vatican, etc.) they are certainly representative of the family, giving us the precise family profile—it is reflected in the Text without exception.

In the statements of evidence I have included the percentage of manuscript attestation for each variant within either () or []. I have used () for the evidence taken from *TuT*, which I take to be reasonably precise. For the variant sets that are not covered there I used Reuben Swanson’s excellent collations (*New Testament Greek Manuscripts: 2 Corinthians* [Ed. Reuben Swanson, Carol Stream, IL: Tyndale House Publishers, 2005]). For 2 Corinthians Swanson collated 83 MSS, five being fragmentary (for any given variant set there will usually be at least 75 MSS listed), and I occasionally supplemented from Scrivener and von Soden—the percentages offered, I have used [] for these, are extrapolations based on a comparison of these sources.

I venture to predict, if complete collations ever become available, that for any non-Byzantine variants listed with 5 to 1% support (in my apparatus) the margin of error should not exceed ±1%; for non-Byzantine variants listed with 10 to 6% support the margin of error should hardly exceed ±2%; where there is some division among the Byzantine witnesses the margin of error should rarely exceed ±10%—by comparing Swanson with *TuT*, I believe one can make a fairly accurate extrapolation. However, I guarantee the witness of Family 35. Please see the last footnote for Matthew for further information.